

VI.1-6/2018.

J E G Y Z Ő K Ö N Y V

**készült Tatabányán, a Komárom-Esztergom Megyei Közgyűlés
2018. október 25-én 9:45órakor,
a Komárom-Esztergom Megyei Önkormányzati Hivatal
Tatabánya, Fő tér 4.
I.emeleti Nagytanácstermében tartott
köz meghallgatásáról**

KOMÁROM-ESZTERGOM MEGYEI KÖZGYŰLÉS

VI.1-6/2018.

J E G Y Z Ó K Ö N Y V

**készült Tatabányán, a Komárom-Esztergom Megyei Közgyűlés
2018. október 25-én 9:45órakor,
a Komárom-Esztergom Megyei Önkormányzati Hivatal
Tatabánya, Fő tér 4.
Lemeleti Nagytanácstermében tartott
közmeghallgatásáról**

<u>Meghívottak:</u>	Dr. Balogh Zoltán	megjelent
	Borsó Tibor	megjelent
	Dr. Konczer Erik	nem jelent meg
	Nagy György	megjelent
	Michl Miklós	megjelent
	Papp Péter	nem jelent meg
	Polonyi Zsolt	megjelent
	Popovics György	megjelent
	Szallerbeck Kornél Fendál	megjelent
	Dr. Szabó Gábor	megjelent
	Turi Bálint	megjelent
	Ujházy Emil	megjelent
	Winkfein Csaba	nem jelent meg
	Zentai-Plajner Zsolt	megjelent
	Zoltai Dániel	megjelent

(összesen: 15 fő közgyűlési tag képviselőből, 12 fő közgyűlési tag képviselő van jelen az ülésen)

jelen vannak továbbá:

Dr. Veres Zoltán, megyei jegyző
Dr. Pozsár Gáborné Dr. Alt Dóra Mária, megyei aljegyző
a megyei önkormányzati hivatal munkatársai (5 fő)
Dr. Juhász János, a Komárom-Esztergom Megyei Területfejlesztési Kft.
ügyvezetője
Petrikné Molnár Erika, tanácsadó
Gaál László, tanácsadó

Popovics György, a közgyűlés elnöke kéri a közgyűlés tagjait, hogy szíveskedjenek bekapcsolni a szavazópultjaikat. Megállapítja, hogy a közgyűlés 15 fő tagjából 12 fő képviselő jelent meg, a határozatképesség biztosított.

Popovics György, a közgyűlés elnöke köszönti a közmeghallgatáson megjelenteket, és arra kéri a közgyűlés tagjait, hogy a napirendet szavazzák meg, amelyet elektronikus formában megkaptak.

Popovics György, a közgyűlés elnöke megkérdezi van-e valakinek kérdése, hozzászólása?

Kérdés, hozzászólás nem hangzott el.

Popovics György, a közgyűlés elnöke szavazást rendel el a közmeghallgatás napirendjéről. A megyei közgyűlés 12 fő jelen lévő tagja 12 igen szavazattal a következő határozatot hozza:

132/2018. (X.25.) számú közgyűlési határozat

A Komárom-Esztergom Megyei Közgyűlés a 2018. október 25-ei közmeghallgatásának napirendjét a következők szerint állapítja meg:

1. A „Komárom-Esztergom megyében működő vidékfejlesztési közösségek területére készített fenntartható energia- és klíma akciótervek (SECAP) bemutatása”

Előterjesztő: Borsó Tibor, a projekt szakmai vezetője
Hummel Rudolf projektmenedzser
Gaál László szakértő

Popovics György, a közgyűlés elnöke köszönti a megjelenteket. Külön köszönti Borsó Tibor alelnököt, a projekt szakmai vezetőjét, Hummel Rudolf projektmenedzsert, valamint Gaál László szakértőt, akik a SECAP projekt bemutatásánál lesznek a segítségükre. Mielőtt belekezd a fő témába, tájékoztatja a megjelenteket, hogy a közmeghallgatáson minden jelenlévő választópolgár 5 perc terjedelemben szólhat föl, illetve bármely a helyi közügyet érintő kérdést, javaslatot tehet. Ismerteti, az elhangzott kérdésekre, javaslatokra, ha a helyszínen nem tudnak választ adni, akkor 15 napon belül írásban válaszolnak, illetve teszik meg a szükséges intézkedéseket. Éppen ezért kéri, a kérdést, javaslatot felvető személy adja meg nevét, elérhetőségét felszólalásakor annak érdekében, hogy a választ el tudják részére juttatni. A közmeghallgatásról jegyzőkönyv készül.

Rátér a megyében működő vidékfejlesztési közösségek területére készített fenntartható energia és klíma akciótervek bemutatására. Felkéri Borsó Tibor alelnököt, aki a projekt szakmai vezetője, hogy tartsa meg előadását.

Borsó Tibor, a közgyűlés alelnöke: köszönti a közmeghallgatás résztvevőit! Amikor az ember egy körülbelül két és fél éves munkáról szeretne beszámolni, mindig azon vívódik, hogy mennyire legyen szakmai, és mennyire legyen érdekes. A jelenlévők közül nagyon sokan partnerként részt vettek polgármesterként, önkormányzati képviselőként, hivatalvezetőként, szakmai érdekképviselőként a vezetőjeként, vagy civil szervezet tagjaként az önkormányzatnak ebben a közös projektjében. Azt gondolja, 2016. tavaszán, amikor meglátták a TOP kiírásban azt a másfél oldalt, akkor Petrikné Molnár Erikával, azon gondolkodtak, hogy ebből a másfél oldalból hogy lehet projektet generálni úgy, hogy meg is

feleljenek a kívánalmaknak. Kiemelt projektként volt lehetősége a megyei önkormányzatnak arra, hogy a saját maga által generált területi operatív programban egy olyan feladatot végezzen el, amihez akkor még nagyon keveset értettek. Érezték, hogy fontos, érezték, hogy jó dolog, és ezért Elnök Úr döntésével bele fogtak, beadták a pályázatot. Korábban beadták a pályázatot a klímastratégia elkészítésére egy KEHOP-os projekt keretében, ahol úgy gondolja, hogy az irányító hatóságnak hála, egy kis időt kaptak, hogy a két projekt nem párhuzamosan futott együtt, hanem kicsit a klímastratégiai pályázatuk megelőzte ezt a SECAP-os tervezési munkát. Tudtak tapasztalatot szerezni, tudtak partnereket találni ehhez a klímastratégiahoz, és könnyű volt a helyzetük, mivel olyan előnye volt a megyei önkormányzatnak, hogy Magyarország egyik legkisebb megyéjeként mindig is érzékeny volt a környezetvédelemre, és a 2012-es jogszabályváltozások hatására is fontosnak tartotta, hogy a környezetvédelemben mindent tegyen meg az itt lakók érdekében. Azt gondolja, hogy ezeknek a feladatoknak mindig is az elsők között próbált helyet találni az önkormányzat. Nem várta meg, míg a többiek elkezdik ezt a munkát, hanem akár a környezetvédelmi stratégia megalkotásánál is elsők között fogadták el. Elsők között a klímastratégias projektnek is az elkészítésébe is úgy fogtak bele, hogy még a módszertan nem volt kialakítva. Sokkal egyszerűbb úgy egy projektet megcsinálni, aki operatív programot végrehajtott, hogy van egy módszertan, van egy pályázati kiírás, és annak megfelelően az elszámolásokat, meg azokat az eseményeket, mérföldköveket betartva meg tudják oldani a szakmai munkát. A klímastratégias pályázatuknál sem így volt, ott a módszertant kidolgozó Klímastratégias Települések Szövetségével együtt közösen dolgoztak. Szerinte sikeresen, hiszen ez év elején le is tudták zárni ezt a projektet, melynek eredményeként a Komárom-Esztergom Megyei Önkormányzat egy nemzetközi projekt keretében kiosztott díjat is kapott. Elnök Úr átvehette az Energiatudatos Önkormányzat díjat.

Visszatérve a SECAP-os projekthez, egy kb. 26 millió forintos nagyságrendű pályázatot adtak be. Többféle alternatívaként lehetett volna beadni a pályázatot. Azért döntöttek a HACS-okkal való közös együttműködésbe - hiszen a projekt címe is az volt, hogy „Energia hatékony önkormányzatok a fenntartható energia és klíma akcióterv vidékfejlesztési közösségnek” – mert így tudtak a 76 településből legalább 70-el közösen együttműködni. Őszintén szólva, amikor a kollégákat összehívva elmondta, hogy hogyan szeretné megoldani ezt a projektet, akkor sokan azt mondták, hogy a HACS-oknak megvan a saját maguk feladata, leterheltek, és nem biztos, hogy be tudnak segíteni ebben az időben a nem 2, hanem másfél év alatt elkészítendő feladatba. Hála a HACS-ok elnökeinek, vezetőiknek, a munkaszervezetnek, és azoknak a településeknek, akik annak a fontosságát megérették, hogy ezeket a feladatokat, amiket el szeretnének végezni nem az írásztalba akarják elvégezni, hanem egy olyan hatékony segítséget szeretnének nyújtani a településeknek, hogy a későbbiekben forráshoz tudjanak jutni. Ezt akkor ők csak gondolták, és képzelték, nem tudták gyakorlatilag valóságosan így lesz-e, de ma már tudják, hogy jó döntést hoztak közösen. Hiszen most már kialakulófélben van az Uniónak a 2021 utáni költségvetése, amibe a jelenlegi állás szerint a klímastratégiára, illetve az energiatudatos akcióterv megvalósítására jelentős források, a költségvetés ide vonatkozó forrásai közül kb. 40 % ehhez fog kapcsolódni valamilyen szinten. Csak azok a települések indulhatnak ezeken a pályázatokon, akiknek ilyen SECAP akciótervük van.

Amikor elindították, akkor az országban ilyen akcióterv még nem volt megszületőben, és ez által maga a módszertana és az irányító hatóságnak a szabályozottságai sem voltak meg. Itt közösen szintén együtt kellett dolgozniuk azokkal a szakmai csapatokkal, akikkel a klímastratégiában is együtt voltak, együtt kínlódták végig azokat a problémákat, amik menet közben ilyen projektnél előfordulnak, és a válaszokat magunknak kellett megtalálni, hiszen ez mástól nem volt várható.

Azt gondolja, hogy jó döntést hoztak akkor, amikor a Nonprofit Kft-vel szorosan együttműködve ennek a feladatnak neki láttak, és annak is örül, hogy a HACS-ok is vállalták ezt a feladatot. Hangsúlyozza még egyszer, hogy a pályázat finanszírozásába gyakorlatilag szinte mindent a akcióterv elkészítésére tudtak fordítani, és ebből az előkészítő koordináló szerepet vállaló HACS-oknak nem tudtak a tevékenységünk ellenértékéért semmit biztosítani a pályázatból, ennek ellenére ők mégis vállalták.

Azt gondolja, hogy így utólag látva az is egy jó döntés volt, hogy menetközben a projekttervünket átalakították úgy, hogy a korábbi 2016-os állapothoz képest tudtak megtakarítani. És ezt a megtakarítást nem magukra költötték, nem a megyei önkormányzatra költötték, és nem is arra a kommunikációra, ami szintén nagyon fontos lett volna, hanem olyan szakembert kerestek, aki menetközben szinte lektorálja, és szakmai munkájával segíti a projekt tervezését. A meghívóban láthatják, ez a szakember Gaál László, aki majd elő fogja adni azt a szakmai munkát, amit szakértőként végzett, és gyakorlatilag azt a tevékenységet elvégezte, hogy köztük, az irányító hatóság, illetve a Brüsszeli Polgármesterek Szövetsége között tudta a feladatokat menetközbe segíteni a munkájával. Nagyon köszöni a Komárom-Esztergom Megyei Önkormányzati Hivatal munkatársainak elsősorban a Területfejlesztési Főosztálynak, Petrikné Molnár Erikának, a kezdeteknél adott szakmai munkáját, és tapasztalatait, amivel indítottak. Utána menet közben történt váltás, hiszen megbízott főosztályvezető úr Hummel Rudolf, illetve Kiss Kitti projektvezetőként, és pénzügyi vezetőként segítette ezt a tevékenységet. Néha voltak álmatlan éjszakáik, hiszen néha olyan kérdésekre kellett választ kapniuk, amire azt gondolták, hogy ezt önmagunkban nem fogják tudni megtalálni, de mindig volt valaki, aki túllendített ezen. Voltak kreatív kollégák. De azt is mondhatná, hogy a szerződések kötésekor Aljegyző Asszony, aki szintén segített abban, hogy ne a szokványos, megszokott formába próbálják ezt a projektet végig vinni, hanem megpróbálni azokat a kis trükköket, szabályos, jogszabályba illő kis trükköket, amivel még hatékonyabban lehet végezni a munkát, és ehhez természetesen a pénzügyi osztálynak a tevékenysége is maximálisan hozzá tartozik. Szokolai Brigittának, aki itt van, neki is köszöni, hiszen a kommunikációban ő volt az a kapocs, aki tolmácsolta a kéréseiket a polgármesterek felé, a HACS-ok felé, és az ő kedves hangját sokan nem tudták visszautasítani, amikor mindig kérték az adatokat. Tudják nagyon jól, hogy a települési önkormányzatok napi gondokkal terheltek, nagyon sok TOP-os, és egyéb projekteket próbálnak megoldani, nagyon sok nehézséggel, nincs szabad kapacitásuk, de mégis segítettek nekik olyan adatbázis készítésébe, ami elengedhetetlenül fontos ezen a területen.

Zárszóként annyit mond, hogy ez a projekt is a véleménye szerint a települések felé tükrözi azt, hogy igenis szükség van a területi önkormányzat szakmai koordináló, segítő munkájára. Bízik benne, hogy a kormányzati szervek felé is bizonyítja azt, hogy igenis képesek újszerű feladatokat kreatív módon, hatékonyan, és jól megoldani annak érdekében, hogy minél több forrást tudjanak lehívni Brüsszelből, annak érdekében, hogy az itt élőknek az életminőségét tudják javítani. Azt gondolja, hogy ez a tevékenység, amit ebben a projektben létrehoznak, ez szintén egy siker történet.

Popovics György, a közgyűlés elnöke köszöni Alelnök Úrnak a köszöntőjét. Úgy érzi, hogy megérte nekik ezzel sietniük. Megint egy olyan eset, ahol Komárom-Esztergom megye elsőként az országban valósít meg valamit, és különösen örül annak, hogy ezen a szakmai területen tudak ismét elsők lenni. Nagyon fontos számukra a környezetünkkel kapcsolatos kérdések. Mindig igyekeztek az ezzel kapcsolatos programjaikat, projektjeiket jól kivitelezni,

és valamilyen olyan hasznos dolgot létrehozni, amelyik nem csak a megyei önkormányzat, hanem a megye minden településének hasznos.

A 10.000 alatti településeknek adott segítség az most már rendelkezésre áll, nagyon köszöni azoknak a 10.000 feletti városoknak a mai részvételét, akiknek a bevonását szeretnék megoldani ebbe a rendszerbe.

Átadja a szót Hummel Rudolf megbízott fősztályvezetőnek, aki ennek a projektnek a menedzsere, hogy beszéljen a projekt eredményéről, és jövő képéről.

Hummel Rudolf, megbízott fősztályvezető köszönti a közgyűlés tagjait, a meghívott vendégeket, és kiemelten a Komárom-Esztergom Megyei Klíma Platform tagjait. Ismerteti, rövid előadásában néhány szót szól a projekt eredményeiről, és jövőképeiről.

Alelnök Úr már elmondta köszöntőjében, hogy idén márciusban, április végén lett vége a megyei klíma stratégiás projektnek, ami egy KEHOP-os projekt volt. Az egyik legfontosabb eredménynek azt tartja a SECAP projektben, hogy a stratégiai tervezést, tovább tudták vinni újabb projektben. Amíg a megyei klímastratégia egy stratégiai jellegű dokumentum volt, addig a SECAP az már egy jóval operatívabb projektekre lebontott tervezési dokumentum. Nyilván ebben a projektben is kellett tenni vállalásokat, ezeket közösen tették meg. Nagyon fontos kihangsúlyozni, hogy a Komárom-Esztergom megye 70 települése, akik egyébként 10.000 fő alattiak, valamennyi település polgármestere kifejezte a csatlakozását. Itt első körben az Európai Polgármesterek Szövetségéhez kellett csatlakozni, ezt követően kezdhették meg a tervezési munkát, és ebben a csatlakozó dokumentumban, tehát a leader helyi akciócsoport szinten egy olyan vállalatot tettek, hogy 40 %-al csökkentik az üvegház hatású gázok, és ebben is a szén-dioxid kibocsátást 2030-ig.

A megyében működő leader akciócsoportokkal - itt nevesen a Duna-Pilis-Gerecse Vidékfejlesztési Egyesület, a Vértes-Gerecse Vidékfejlesztési Közösség, és a Bakonyalja Kisalföld Kapuja Vidékfejlesztési Egyesülettel - már régóta gyümölcsöző kapcsolatot ápolnak. Nagyon fontos ennek a projektnek az eredménye, hogy egy újabb területtel tudták kibővíteni ezt az együttműködést. Eredményes tervezésről beszélhetnek. Egy nagyon komoly megalapozó munka, egy kísérleti adatgyűjtés, és egy széleskörű partnerség mellett terveztek. Amíg a megyei klímastratégiában ugye számszerűsítették a megyének a szén-dioxid kibocsátását, ebben a SECAP tervben, itt már kulcs ágazatokra is tudták bontani a kibocsátásokat, és nagyon érdekes hozadéka volt ennek a projektnek az egyes ágazatok, illetve a kibocsátások közötti ok-okozati összefüggések a különféle sérülékenység, és kockázatoknak a vizionálása. Nagyon fontos, hogy amellet, hogy most terveztek, fel is készültek a következő uniós ciklusra, hiszen köztudott, hogy a következő ciklusban a forrásoknak közel 40 %-át klíma tárgyú, vagy klíma célú projektekre kell fordítani. Ezeknek a SECAP terveknek a megléte az alapkövetelmény lesz, hogy egyáltalán a projektgazdák el tudjanak indulni ezeken a pályázatokon.

Néhány szót mond a projekt jövőképeiről. Szeptember 27-ével fogadta el a megyei közgyűlés a 3 leader szervezet területére készített SECAP terveket. Ezt megelőzendő a Leader Egyesületeknek a közgyűlései is jóváhagyták ezeket a terveket. Ezeket a terveket aztán a Polgármesterek Szövetségének egy internetes felületére kell feltölteni, de ezen is túl vannak már. Egy interaktív kiadványt is készítettek, illetve november 14-én fogják tartani a projektnek a záró konferenciáját, amire mindenkit várnak. Annyi érdekességet elmond még, hogy a rendezvényre meghívták, és előadást fog tartani a megyéből származó dr. Botos

Barbara is, aki jelenleg a Klímapolitikáért felelős helyettes államtitkári pozíciót is betölti. A projekt december 31-vel zárul, és a felhívás, illetve a Polgármesterek Szövetségének a módszertana alapján is a SECAP terveket két évente kell majd felülvizsgálni, hogy hogy állnak a kibocsátásban. Fontos azt is kiemelni, hogy még a korábbi KEHOP megyei klímastratégiai projektben létrehozta egy 32 fős klíma platformot. Ezek a klímavédelem területén működő szervezetek, vállalkozások, gazdasági érdekképviselők, érintett önkormányzatok, civil szervezetek. Ez a platform évente ülésezik, és szeretnék a SECAP projekt monitoringába, tehát a kibocsátás nyomon követésébe bevonni a megyei klímaplatformot is.

Elnök Úr már mondta, a Komárom-Esztergom Megyei Önkormányzat, illetve a 8 települési önkormányzat klímatudatos díjat is kapott. El fog indulni a Komárom-Esztergom Megyei Virtuális Erőmű program is, amihez kellő alapot szolgáltatnak ezek a stratégiai dokumentumok. Nem mellesleg a klímavédelmi szempontok folyamatosan épülnek be a projektbe már a tervezés folyamatában is.

A végére hagyja azt, hogy ezek a tervek a 10.000 fő alatti településekre vonatkoznak. Ebben most a városok nem szerepelnek, ez Komárom-Esztergom megyében 6 város. De örömmel látja, hogy a városok képviselői itt vannak, és szeretné örömmel jelenteni, hogy ezeket az ismereteket, amit megszereztek ebben a projektben, ezt szeretnék majd átadni, hogy ők is el tudják majd készíteni ezeket a SECAP terveket. Nagyon szépen köszöni a lehetőséget.

Popovics György, a közgyűlés elnöke megköszöni Hummel Rudolfnak az előadást. Elmondja, nagyon fontos számára, hogy a 10.000 fő fölötti városok is ezt elkészítsék a tervet, hiszen a megye lakosságának jelentős része ezekben a városokban él. Azért nem kerültek bele most ebbe a programba, mert erre nem lehetett pályázni, de reméli, hogy a későbbiekben lesz pályázat. Ha erre nincs lehetőség, akkor is viszonylag csekély ráfordítással - ahhoz képest, amilyen hasznos tud lenni - ezt a tervet el lehet készíteni. Nagyon örül annak, hogy tavaly elsőként kapták meg a Megyei Önkormányzat a klímatudatos önkormányzat díjat, és most 8-an tudtak hozzájuk csatlakozni. Nagyon szeretné, ha a jövő évben ez még tovább bővíthetne. Kéri a 10.000 fő fölötti városokat, hogy segítsenek nekik abban, hogy az ő elért eredményeiket ezen a területen megismerhessék, és tudjanak jelölni erre a díjra valakit.

Popovics György, a közgyűlés elnöke megkérdezi a jelenlévőket, hogy van-e valakinek kérdése Hummel Rudolffhoz az elhangzottakkal kapcsolatban? Szeretne-e valaki hozzá szólni?

Petrikné Molnár Erika, pályázati tanácsadó kiegészíti projekt menedzser hozzászólását. Elmondja, hogy eléggé nagy számnak hangzik a 40 % szén-dioxid tonna/év csökkentés, de azt gondolja, hogy a két éves felülvizsgálatnál kellemes meglepetés fogja érni őket, mert a TOP-os energetikai fejlesztésekből 3300 tonnányi megtakarítást kell produkálniuk, ez az indikátor elvárás. Ez 42 projektet érint közel 4 milliárd forintos beruházási tömegről van szó. Azt gondolja, hogy ez jelentősen hozzá fog ehhez járulni.

Popovics György, a közgyűlés elnöke szerint ez mutatja, hogy figyelnek minden területen arra, hogy ezt a klímatudatos gondolkodást, és az ehhez kapcsolódó cselekvéseket jól végrehajtsák.

Popovics György, a közgyűlés elnöke megkérdezi van-e valakinek kérdése, hozzászólása?

Kérdés, hozzászólás nem hangzott el.

Popovics György, a közgyűlés elnöke ismerteti, a következő napirend a SECAP tervezési folyamatáról, mérőföldköveiről, a SECAP terv fejlesztésének bemutatásáról szól, és Gaál László tanácsadó tart erről előadást. Hozzáfűzi, hogy a november 14-i projektzáró már inkább a jövőről fog szólni. Nagyon kéri, hogy akkor is tiszteljék meg őket a jelenlétükkel.

Gaál László, tanácsadó

Üdvözl mindenkit, aki eljött és meghallgatja az előadásokat. Sok mondandóját már Borsó Tibortól, és Hummel Rudolftól hallhatták. Szeretné kicsit más aspektusból bemutatni a SECAP elkészültének a folyamatát. Kezdetnek a Polgármesterek Szövetségének a elképzelését mutatja be, hogy a SECAP dokumentum az mire szolgál. Az a folyamat, amit ők megálmodtak, úgy indul, hogy a csatlakozók aláírnak egy dokumentumot, amiben vállalják azt, hogy 2030 időtávon elérik azt az üvegházi gáz kibocsátás csökkentést, illetve készítenek egy klímavédelmi akciótervet, amiről már többször volt szó. Majd, ha ezt a csatlakozási nyilatkozatot aláírták a települések, akkor indul el a SECAP elkészítése. Ez áll egy kibocsátás leltárból, fölvesz egy olyan pillanatfelvételt a csatlakozó önkormányzatnak a területén, ami alapján majd a vállalt céloknak a számítása történik. Ennek a kibocsátás leltárnak az elkészítése után történhet meg azoknak az akcióknak a kidolgozása, illetve kitalálása, amik segítségre lesznek a kibocsátás csökkentésnek az elérésében. Majd, amikor ez az akcióterv elkészült a kibocsátás leltár, és az akcióterv elkészült, akkor kezdődik meg ezeknek a megálmodott projekteknek a végrehajtása, amit 2 év után majd egy ellenőrzési jelentés fog követni, amiben a kibocsátás leltárát kell újra frissített adat alapján elkészíteni. Itt lehet majd visszamérni azt, hogy az elképzelések hogyan valósultak meg, illetve lehetőség lesz majd felülvizsgálni az elkészült akciótervet, illetve új akciókat hozzá adni.

A következő ábrán látható az Polgármesterek Szövetsége részéről felállított határidők, mint említette a SECAP készítésére a csatlakozástól számítva 2 év áll rendelkezésre, illetve a nyomon követési jelentés szintén a SECAP elkészítésétől számítva 2 éven belül szükséges, hogy elkészüljön. Látható, hogy a SECAP-nak nem az összes fejezetét szükséges elkészíteni minden esetben. Most Komárom-Esztergom megye esetében itt látható összes fejezetet elkészítették. Tartalmazza a SECAP alkalmazásintézkedéseket is, az elvégzett feladat egy picit több is volt, mint amit elvártak volna tőlük.

Módszertani részletek a SECAP-pal kapcsolatban: az a módszertan, ami alapján dolgoztak, ez egy jól definiált módszertan. A Polgármesterek Szövetsége az Európai Bizottságnak létezik egy kutató intézete, ez ami az Európai Unió szándékainak alátámasztására szokott tudományos kutatásokat, illetve elég alapos tanulmányokat készíteni, az ő segítségével készítették el azt a módszertant, ami a SECAP elkészítésére is szolgál. A szükséges forrásadatokat minden esetben az önkormányzatoktól próbálták megszerezni, de a helyi önkormányzatoknál nem minden esetben állnak rendelkezésre megfelelő adatok, megfelelő mélységben, ezért azokat az adatokat, amiket tőlük nem sikerült megszerezni statisztikai adatokkal, KSH, illetve Eustat adatokkal bővítették ki, illetve, ahol a statisztikai hivatalok sem rendelkeznek megfelelő adatokkal, ott próbálták hivatalos forrásadatokból a lehető legpontosabb becslést elvégezni. Az így megkapott eredményeket a már elkészült klímastratégiának az adataival vetették össze, amik jó egyezést mutattak. A Polgármesterek Szövetségének a módszertana lehetőséget ad arra, hogy ne az összes szektort vizsgálják, mivel itt az önkormányzatoknál az ipart és a mezőgazdaságot említi meg, 2 olyan terület, amire egy helyi önkormányzatnak nem feltétlenül van erős hatása, így ez esetben úgy gondolták, hogy mivel nem állnak megfelelő adatok rendelkezésre, és a módszertan is

lehetőséget ad arra, nem teszik az elemzés tárgyává ezt a két területet. Ez azért is fontos, mert az önkormányzatok ezeken a területeken kevés hatékony projektet tudnak hatékonyan végrehajtani. Amit szükséges még megemlíteni ezen a területen, hogy a SECAP-ban található egy olyan szektor, amit a szolgáltató szektornak neveznek. Ezek nem azok az épületek, illetve ingatlanoknak a kibocsátása tartozik ide, amik nem önkormányzat, és nem lakossági tulajdonban vannak. Például postahivatalra kell gondolni, vagy egy banknak az irodájára, boltra, étteremre, vendéglátóhelyiségre. Ezekről elég kevés adat áll jelenleg rendelkezésre akár a statisztikai hivataloknál, akár a helyi önkormányzatoknál. Volt olyan önkormányzat, ahonnan sikerült elég pontos képet kapni arról, hogy mi található az ő területükön, de volt, ahonnan nem. Ezeknek az adatoknak elég vegyes a képe, illetve elég nehéz megbecsülni azt is, hogy mennyire sikerült pontosan bemutatni ezt a szektort. Fontos még megemlíteni azt, hogy az az adatkör, amivel dolgoztak, az tökéletesen megfelel a Polgármesterek Szövetségének módszertanának, illetve ez alapján egy elég jó akciótervet sikerült felállítani, ami elvezethet a kitűzött céloknak a teljesítéséhez.

Összefoglalásképpen, ami elmondható az elkészült akciótervekről számok nélkül az az, hogy a legnagyobb kibocsátás az a lakossági és a közlekedési szektor területén jelentkezik, ami azt jelenti, hogy ez a két kulcsfontosságú szektor, ahol fontos az akciónak a végrehajtása. Itt lehetséges a legnagyobb megtakarítást elérni viszonylag kis befektetésekkel.

Már elhangzott a mai napon az önkormányzatoknak a saját kibocsátása várhatóan jelentősen csökkenni fog a 2016-hoz képest a már említett TOP-os projekteknek a végrehajtása miatt. Ezt a HACS-oknál tartott megbeszéléseinken többször előkerült, illetve az ő közgyűléseiken is tapasztalták, hogy rengeteg önkormányzat hajtott végre olyan energiahatékonysági intézkedéseket a 2016-os évre, ami a tervezés bázisául szolgál, még nem jelentkezik, de az azóta eltelt időben már megvalósultak, illetve a következő pár évben is fognak ilyen beruházások megvalósulni. Az elkészült SECAP most jelentős részben mitigációs, tehát széndioxid csökkentés intézkedéseket tartalmaz. Ami fontos, hogy ez az akcióterv jelentős részben a klímaváltozáshoz való alkalmazkodásról is szól. Ez azt jelenti, hogy nem csak a kibocsátás csökkentés a feladata, hanem a megváltozott körülményekhez való alkalmazkodás is. Gondol itt a csapadékvíz elvezetésre, a hóhullámos időszakokhoz, vagy az aszályhoz való alkalmazkodásra. Ilyen akcióból keveset terveztek, a jövő feladata lesz az, hogy több ilyen intézkedés kerüljön beépítésre az akciótervben. A jövő szempontjából el kell mondani azt, hogy most elkészítették az akciótervet, és benyújtották a Polgármesterek Szövetségéhez, de ez a projekt nem fog lezárulni abban az értelemben, hogy a végrehajtással folyamatosan foglalkozni kell, és életben kell tartani azt. A SECAP projekt elemeinek mindenképpen bent kell maradni a köztudatban, és törekednie kell arra minden szereplőnek, a megyei önkormányzatnak, helyi önkormányzatnak, és a HACS-oknak is, hogy megfelelő forrásokat találjanak, illetve végre tudják hajtani azokat az akciókat, amiket megterveztek, illetve, hogyha lehetőségük van rá, akkor akár bővítsék ezeknek az akcióknak a körét. Ehhez fontos az, hogy megfelelően kommunikálva legyen ez az akcióterv, részben az ilyen közmeghallgatásokon, részben a HACS-ok által szervezett rendezvényeken. Ugyanezt szolgálja az elkészülő kiadvány is, amivel szeretnék majd elérni azt, hogy mindenkinek a gondolkodásába bekerüljön a klímavédelem, illetve az energia megtakarításnak a szempontjai. Egy nagy segítség lehet a jövőben az, hogyha sikerül a megfelelő adatokat gyűjteni a rendszerben, ami azt jelenti, hogy amit most elvégeztek az elmúlt 2 évben, azt az adatgyűjtést nem kell folyamatosan az önkormányzatokat azzal még terhelni, hogy adatokat keressenek a múltira vonatkozóan, illetve szedjenek össze. Már amikor hozzájuk megérkezik egy fogyasztási adat, vagy akármilyen statisztikai adat, akkor tudják hova kell nyúlniuk érte, és hogy ez minél kevesebb leterhelést jelentsen nekik.

Következő lépés az lesz, hogy 2 év múlva újra találkozni fognak, és felülvizsgálják ezt az akcióttervet, ahol majd meglátják azt, hogy hogyan sikerült a projekteket végrehajtani, és hogyan halad a tervnek a megvalósítása.

10.000 fő feletti településekről megemlíti azt, ami még nem hangzott el, hogy ez a 6 település ez lakosságban többet, nagyobb tömeget jelent, mint az eddig a projektbe bevont 70 településnek a lakossága. Ez azt jelenti, hogy valószínűleg már a lakossághoz való kibocsátás is egy nagyobb tétel lesz, mint a kisebb települések esetében, illetve ezek a nagyvárosok, a 10.000 fő fölötti települések jelentős iparral is rendelkeznek. Akár a nagyobb cégekre, akár az ipari parkokra gondolnak. A klímastratégiával való összevetésben jól látszott, hogy itt működnek azok a cégek, akiknek jelentős kibocsátása van, illetve ezek azok a városok, akik rendelkeznek helyi tömegközlekedéssel is, ami szintén tárgya a SECAP-oknak.

Ezeknek az önkormányzatoknak klímavédelmi szempontból is nagyobb befolyása van arra, ami az ő területükön működik, illetve sokkal komplexebb rendszerben működnek, mint a kis települések. Egy-egy akcióval nem csak a saját településükre tudnak hatással lenni, hanem akár a vonzáskörzetükben lévő kisebb települést is tudják segíteni, ezért azt gondolja, hogy mindenképpen nekik is előnyükre válhat, ha rendelkeznek egy ilyen akcióttervvel.

Az elérhetőségei láthatóak, ha valakinek kérdése van, nagyon szívesen válaszol rá, illetve amennyiben a jövőben szükség lenne a segítségre, akkor is áll rendelkezésre, illetve a kollégája Mezősi Balázs, akivel együtt dolgoztak, az ő elérhetőségei is láthatóak. Ha bármilyen kérdés merül föl, bármelyiküket lehet keresni, és a legjobb tudásuk szerint igyekeznek segíteni.

Popovics György, a közgyűlés elnöke megkérdezi, hogy valakinek van-e kérdése?

Petrikné Molnár Erika, pályázati tanácsadó megkérdezi, hogy ugye 3 térségről beszélnek, 2 urális és egy urbánus tájban működő közösség területén történő kibocsátásokról és problémákról. Ha így most átgondolja László az egész tervezési folyamatot és annak az eredményeit, ki tud-e emelni esetleg olyan speciális sajátosságokat ezekre a térségekre, amelyek azokra jellemzőek, és erre milyen válaszokat, milyen intézkedéseket tudtak megfogalmazni.

Gaál László, tanácsadó elmondja, igazából nem tud kiemelni egy-egy konkrét dolgot a 3 HACS-nak a területéről. Voltak benne olyan érdekes összefüggések, amiket anélkül, hogy ne menne bele a lakosságzámba, illetve az arra vetített kibocsátási adatokba, nem tud jól bemutatni. Meglepte az, hogy melyik HACS területén a lakossághoz viszonyítva hogyan alakultak ezek a kibocsátási adatok, illetve ami ebből a szempontból még érdekes lehet, hogy turisztikai szempontból, ha jól emlékszik egy-két helyen voltak akciók, amik fölmerültek.

Popovics György, a közgyűlés elnöke megkérdezi van-e valakinek kérdése, hozzászólása?

Kérdés, hozzászólás nem hangzott el.

Popovics György, a közgyűlés elnöke egy határozati javaslatot ismertet, amit szeretne, ha a testület megszavazna.

A SECAP projekt eredményeiről, jövőképéről, tervezési folyamatáról, mérőföldköveiről, és a SECAP terv fejlesztéseinek bemutatásáról szóló beszámolókat a megyei közgyűlés *tudomásul veszi*, elfogadja.

Popovics György, a közgyűlés elnöke szavazást rendel el a határozati javaslatról.

A megyei közgyűlés 10 fő jelen lévő . (Hiányzik: Winkfein Csaba, Ujházy Emik, dr. Konczer Erik, Papp Péter és Szallerbeck Kornél) tagja 9 igen 1 tartózkodás szavazattal a következő határozatot hozza:

133/2018. (X.25.) számú közgyűlési határozat

A Komárom-Esztergom Megyei Közgyűlés

a SECAP projekt eredményeiről, jövőképéről, tervezési folyamatáról, mérőföldköveiről, és a SECAP terv fejlesztéseinek bemutatásáról szóló beszámolókat a megyei közgyűlés *tudomásul veszi*, elfogadja.

Határidő: azonnal

Felelős: Popovics György, a megyei közgyűlés elnöke

A megyei közgyűlés a beszámolókat elfogadta.

Popovics György, a közgyűlés elnöke megköszöni az értékes előadásokat. Ismerteti, elérték a közmeghallgatás második feléhez, ahol a jelenlévő választópolgárok tehetik fel helyi közügyekkel kapcsolatos kérdéseiket és javaslataikat. Megkérdezi, hogy szeretne-e valaki ezzel kapcsolatba élni ezzel a jogával?

Kérdés, hozzászólás nem hangzott el.

Popovics György, a közgyűlés elnöke megköszöni mindenkinek a megjelenést, és az aktív részvételt. A közmeghallgatást bezárja.

K.m.f.

J E L E N L É T I Í V

a Komárom-Esztergom Megyei Közgyűlés

2018. október 25-ei közmeghallgatására

Dr. Balogh Zoltán (FIDESZ-KDNP)

Borsó Tibor (FIDESZ-KDNP)

Dr. Konczer Erik (DK)

Nagy György (FIDESZ-KDNP)

Michl Miklós (JOBBIK)

Papp Péter Attila (FIDESZ-KDNP)

Polonyi Zsolt

Popovics György (FIDESZ-KDNP)

Dr. Szabó Gábor (FIDESZ-KDNP)

Szallerbeck Kornél Fendál (FIDESZ-KDNP)

Turi Bálint (FIDESZ-KDNP)

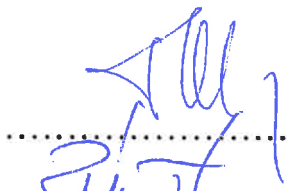
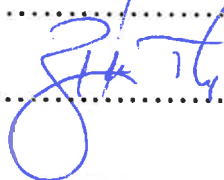

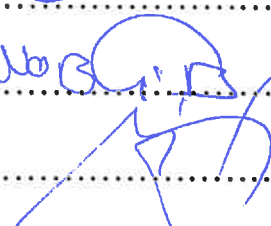
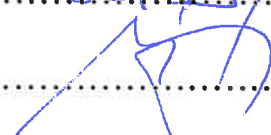

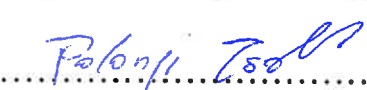
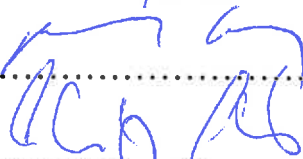

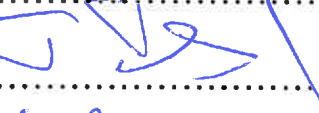
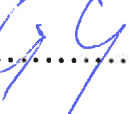
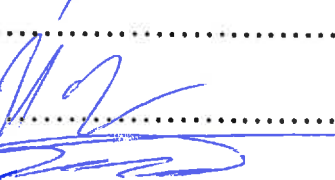

Ujházy Emil (MSZP)

Winkfein Csaba (MSZP)

Zentai-Plajner Zsolt

Zoltai Dániel (FIDESZ-KDNP)

Steindl Balázs (FIDESZ-KDNP)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

A SECAP TERVEZÉS FOLYAMATA, MÉRFÖLDKÖVEI, A SECAP TERV FEJEZETEINEK BEMUTATÁSA

Közmeghallgatás, 2018.10.25.

Tatabánya, Megyeháza

Gaál László

Szakértő

2018.09.11.

Tartalom

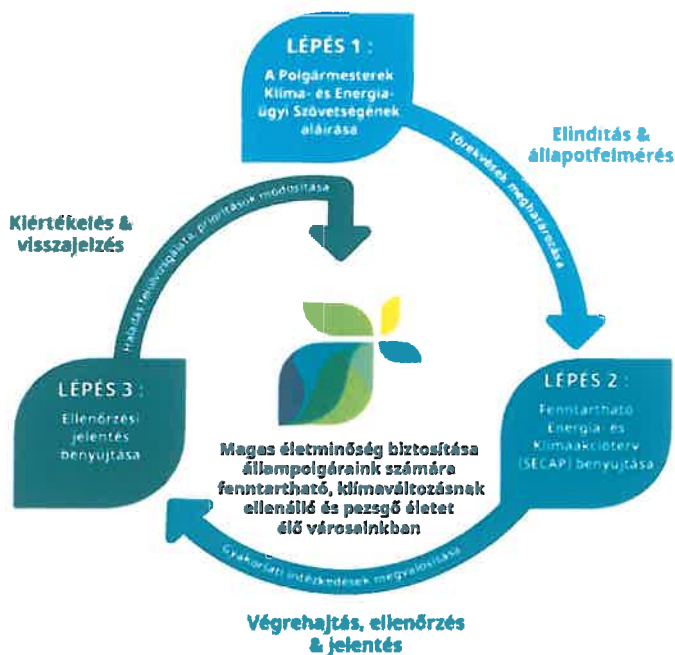

- A SECAP folyamata
- Jelentéstételi követelmények
- A projekt áttekintése
- Módszertan
- Az eredmények összefoglalása
- További teendők

A folyamat röviden

Minimális jelentéstételi követelmények

	Regisztrációs fázis		Nyomon követés	Nyomon követés
	0. év	2 éven belül	Intézkedés jelentése 4 éven belül	Teljes körű jelentés 6 éven belül
Stratégia	x	✓	✓	✓
Kibocsátásleltárak	x	✓ (BEI)	x	✓ (MEI)
Hatásmérséklő intézkedések	x	✓	✓ (min. 3 referenciaérték)	✓
Alkalmazkodási Eredménytábla	✓	✓	✓	✓
Kockázatok és sebezhetőségek	x	✓	✓	✓
Alkalmazkodási intézkedések	x	x	✓ (min. 3 referenciaérték)	✓

Jeimagyarázat: ✓ Kötelező | x Választható

Módszertan

1. A kötött SECAP módszertan alapján dolgoztunk
2. Az adatokat az önkormányzatok szolgáltatták
3. Ahol nem kaptunk adatot, KSH alapján becsültünk
4. Az adatokat a Megyei Klímastratégiával és KSH adatokkal keresztellenőriztük
5. Az ipar és a mezőgazdaság nem tárgya az elemzésnek
6. A szolgáltatói adatok megbízhatósága vegyes
7. Ez a SECAP-hoz megfelelő adatkör, mert az önkormányzat hatása a lakosság és a saját fogyasztására a legnagyobb

Összefoglalás

1. A legnagyobb kibocsátó a lakossági szektor, ezt követi a közlekedés, ezeken a területeken javasolt a beavatkozás
2. Az önkormányzatok saját kibocsátása várhatóan csökkent 2016-hoz képest (középület energiahatékonyság), ami már bele számít a 40 %-os kibocsátáscsökkentési célkitűzésbe
3. A SECAP most a mitigációra koncentrál, de ezt ki kell majd egészíteni még több adaptációs intézkedéssel a következő felülvizsgálathoz

További teendők

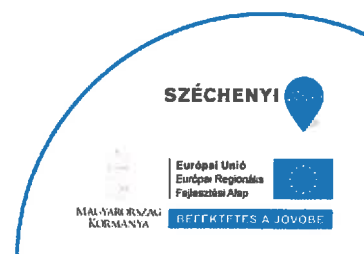
1. Folyamatosan élő és életben tartandó projekt
2. Ez egy terv (végrehajtandó, változtatható)
3. Fontos a terv kommunikációja (HACS és helyi)
4. Energetikai adatokat gyűjteni (elkezdeni, idősorosan folytatni)
5. Aktívan keresni a terv végrehajtásának lehetőségeit
6. További adaptációs ötleteket gyűjteni
7. 2 év múlva felülvizsgálni az akciótervet

A 10 000 fő feletti települések hatása

1. 6 város összesen 166 e fő – 3 HACS összesen kb. 132 e fő
2. Jelentős ipar
3. Tömegközlekedés
4. Önkormányzatok nagyobb befolyása

Köszönjük az együttműködést!

Magyar Innováció és Hatékonyság Nonprofit Kft.

Gaál László

szakértő

Email: gaal.laszlo@kemoh.hu

Telefon: 06 70 373 1484

Dr. Mezősi Balázs

operatív igazgató

Email: balazs.mezosi@mi6.hu

Telefon: 06 30 945 8569

Web:

www.mi6.hu

Facebook:

<https://www.facebook.com/energiahatekonysag>

LinkedIn:

<https://www.linkedin.com/company/virtualiseromu>

TOP-3.2.1-15-KO1-2016-00014 – „ENERGIA-HATÉKONY ÖNKORMÁNYZATOK – FENNTARTHATÓ ENERGIA ÉS KLÍMA AKCIÓTERV VIDÉKFEJLESZTÉSI KÖZÖSSÉGEKNEK”

A PROJEKT EREDMÉNYEI ÉS JÖVŐKÉPE

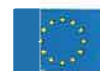
HUMMEL RUDOLF
PROJEKTMENEDZSER

KÖZMEGHALLGATÁS
2018. 10. 25.
TATABÁNYA, MEGYEHÁZA

SZÉCHENYI 2020

Európai Unió
Európai Regionális
Fejlesztési Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

A PROJEKT EREDMÉNYEI

- ✓ A megyei klímastratégiával megkezdett stratégiai tervezés és klímavédelmi együttműködések, gondolatmenet továbbvitele egy új projektben
- ✓ A megyei klímastratégia „akciótervesítése”
(a stratégiában nevesített célok projekt szintre bontása)
- ✓ 40 %-os ÜHG kibocsátás vállalása a 3 HACS szintjén, stratégiai elköteleződés
- ✓ 70 település csatlakozása a Polgármesterek Szövetségéhez

SZÉCHENYI 2020

Európai Unió
Európai Regionális
Fejlesztési Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

A PROJEKT EREDMÉNYEI

- ✓ A megyében működő LEADER HACS szervezetekkel való együttműködés további kiszélesítése (új terület)
- ✓ Eredményes tervezés (Pilot adatgyűjtés, akciótervezés, széleskörű partnerség mellett zajló tervezés)
- ✓ A megyei klímastratégiában már számszerűsített ÜGH kibocsátások kulcságazatok szerinti tovább bontása, ok-okozatok, összefüggések feltárása, sérülékenységek, kockázatok vizionálása
- ✓ Felkészülés a 2021-2027-es új uniós ciklusra, a forrásszerzések projekt szintű megalapozása

A PROJEKT JÖVŐKÉPE

- ✓ Szeptember 27-ével elfogadásra kerültek a SECAP tervek (3 HACS, Közgyűlés) a tervek feltöltésre kerülnek a Polgármesterek Szövetségének online felületére, záró-konferencia, kiadványok, média-megjelenés
- ✓ A tervek és az abba foglalt kibocsátások 2020 őszén felülvizsgálatra kerülnek
- ✓ Kibővül a megyei éghajlat-változási platform feladatköre (a megyei klímastratégia megvalósításának nyomon követése mellett részt vesz a SECAP tervek monitoringjában, értékelésében, jó gyakorlatok megosztásában)

A PROJEKT JÖVŐKÉPE

- ✓ Az elkészült megyei klímastratégia és SECAP tervek jó alapot szolgáltatnak a Komárom-Esztergom megyei „Virtuális Erőmű Program” elindításához (a program motiválja, értékeli és díjazza majd a klímavédelmi erőfeszítéseket)
- ✓ A klímavédelmi szempontok beépülnek a projektekbe már a tervezés folyamatában is
- ✓ A tervek most a 10.000 fő alatti településekre készültek el, de a megyei önkormányzat a tervezés során megszerzett ismeretek (megismert módszertan, adatgyűjtési értékelési és feldolgozási tapasztalatok) birtokában nagyban tudja segíteni, hogy a városok is el tudják készíteni SECAP terveiket.

(A 2021-2027-es új uniós költségvetési ciklusban már igazolni kell, hogy a tervezett tevékenységek hozzájárulnak a klímapolitikai célok megvalósításához)

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Regionális
Fejlesztési Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!

HUMMEL RUDOLF
PROJEKTMENEDZSER

HUMMEL.RUDOLF@KEMOH.HU

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Regionális
Fejlesztési Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE